

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Vývoj výjezdového cestovního ruchu v České republice

Bc. Lenka Fisková

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Cestovní ruch patří k významným oblastem světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států a cestování je dnes běžnou součástí životního stylu také v naší společnosti. Cestování se stává fenoménem, do kterého se zapojuje velké množství subjektů a objektů po celém světě. Díky stále více se rozvíjející globalizaci se tento obor dostává do téměř všech částí světa a umožňuje unikátní spojení národů a kultur. V této práci je sledován vývoj výjezdového cestovního ruchu a jsou zhotoveny prognózy dalšího vývoje v některých oblastech. Pomocí dotazníků byl zhotoven průzkum u odborníků v cestovním ruchu a jeho závěrečné vyhodnocení. V posledních kapitolách se práce zaměřuje na budoucnost tohoto odvětví a vytvoření budoucích scénářů výjezdového cestovního ruchu

Klíčová slova: cestovní ruch, výjezdový cestovní ruch, cestovní kancelář, zájezdy, dovolená, doprava, internet, analýza, prognóza, metoda Delphi, budoucí scénáře

Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem práce je zhodnocení vývoje výjezdového cestovního ruchu v České republice, u kterého došlo k výrazným změnám po roce 1989. Po objasnění základních pojmů v cestovním ruchu je cílem nastínění prognóz možného dalšího vývoje tohoto odvětví v České republice a nastínění budoucích scénářů předpokládaného vývoje výjezdového cestovního ruchu.

Metodika práce

V teoretické části jsou uvedeny informace, které upřesní problematiku výjezdového cestovního ruchu a subjektů, které působí v této oblasti a blíže seznámí s oborem cestovního ruchu, kdy jsou vysvětleny důležité pojmy, jeho rozdělení a historie. Samotná práce čerpá z dat získaných z dotazníků od odborníků z daného oboru cestovního ruchu. Dotazník byl vytvořen tak, aby bylo možné získat co nejvíce informací o představách budoucnosti cestovního ruchu u odborníků. Bylo osloveno 25 odborníků z několika oblastí cestovního ruchu (cestovní kanceláře, cestovní agentury, letecké společnosti, centrály cestovního ruchu, hotely, společnosti zabývající se prognózami v cestovním ruchu a statistikami apod.). Řádně vyplněných dotazníků se vrátilo zpět 11. Pro doplnění této nedostatečnosti v získaných datech byly uskutečněny přímé pohovory se zástupci z oboru cestovního ruchu. Při těchto přímých rozhovorech bylo poskytnuto více informací než v rámci dotazníků. Pro ucelenost práce byla také použita data a informace od společnosti Mag Consulting.

Pro vyhodnocení poskytnutých dat je použita analýza časových řad s výpočtem možných budoucích prognóz vývoje. Pomocí analýzy časových řad byly stanoveny prognózy vývoje výjezdového cestovního ruchu. Počáteční hodnoty jsou získány z Ročenek od společnosti Mag Consulting, s.r.o. Pro všechny ukazatele byly vypočteny potřebné hodnoty a poté byly analyzovány. U všech analýz byly vypočteny základní ukazatele:

- Diference 1. a 2. řádu
- Průměrné tempo růstu

Na základě získaných hodnot byla pro jednotlivé analýzy zvolena a vypočtena trendová funkce pro stanovení prognózy do budoucna.

V závěru práce je proveden nástin budoucích scénářů, k němuž byla použita Delfská metoda. V rámci této metody bylo dotazováno 25 odborníků. V prvním kole se vrátilo zpět 11 dotazníků a s 14 lidmi byl veden osobní pohovor. Ve druhém kole bylo osloveno 15 odborníků a osobní setkání bylo uskutečněno se 13 experty. Snahou bylo získat od odborníků co nejširší informace o současnosti a budoucnosti cestovního ruchu

Úvod

Cestovní ruch je velice dynamické a rychle se rozvíjející odvětví národního hospodářství. Pro svou práci jsem si vybrala téma Vývoj výjezdového cestovního ruchu v České republice, kdy tato oblast tvoří významnou část života všech generací. Téma cestování za hranice České republiky je aktuálním fenoménem a v poslední době velice časté téma na jeho budoucnost. U cestovního ruchu je vývoj brán ze strany klienta, spotřebitele služeb a na druhé straně ze strany organizátora zájezdů nabízející služby cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že cestování je stále více neodmyslitelnou součástí života většiny lidí, mají změny ve společnosti, ve světě či změny životního stylu apod. následný a neustálý vliv na cestovní ruch. Pro obor cestovní ruch je velice důležité tyto změny akceptovat a přizpůsobit jeho nabídku.

Výsledky

Nelze dopředu odhadnout, jaký bude vývoj cestovního ruchu do budoucna. Místo přesného vývoje je snaha ukázat pouze pohled na možnost budoucího vývoje. Jak bude vypadat budoucnost výjezdového cestovního ruchu záleží na mnoha faktorech, trendech apod. A odpověď na otázku jaká bude budoucnost cestovního ruchu v roce 2030 a jak předvídat trendy tohoto odvětví? Některé vlivy na budoucnost jsou více předvídatelné než ty další. Setkání s odborníky a dotazováním byly vymezeny hlavní faktory a vlivy pro rok 2030. Znamená to, že cestovní ruch by se měl na tyto vlivy a trendy připravit ať by se stalo cokoliv. Mezi tyto vlivy patří: ekonomické a politické faktory, změny klimatických podmínek, ceny zájezdů a příjem obyvatel, růst turistů při cestách do zahraničí

Scénář optimistického vývoje výjezdového cestovního ruchu: čeští turisté jsou stále náročnější na servis, komfort možnost vyžití v oblasti, kde tráví dovolenou a budou očekávat co nejlepší informace o daném místě a rozsahu služeb. Předpokládá se, že tematická turistika bude v budoucnu na vzestupu a její budoucnost záleží na nabízených službách a zážitcích. Turistům nebude již stačit pouze plážová dovolená, ale budou se zajímat o různá místa, jejich historii, zážitky v místě kam cestují, naučit a dozvědět se něco nového, půjdou po stopách spisovatele, královny, vzniku určité gastronomie apod. Do budoucna se počítá s rozvojem cestovního ruchu seniorů, kteří budou vyhledávat spíše delší pobyty. Budoucnost výjezdového cestovního ruchu je především v letecké dopravě, která bude i nadále zaujímat prvenství. A letecké společnosti budou bojovat o přízeň svých zákazníků, neboť konkurence bude silná. Cestovní kanceláře a jejich počet bude spíše stagnovat a předpokládá se, že přežijí

především nejlepší a specializované. Prosadí se hlavně ty, které budou nabízet kvalitní produkty a budou si své klienty tzv. hýčkat. Nejdůležitějším měřítkem bude kvalita. Předpokládá se, že velké cestovní kanceláře se postupně spojí či uzavřou partnerství a bude zde jen „pár“ cestovních kanceláří, které budou mít silné finanční zázemí a svou klientelu.

Pesimistický scénář vývoje výjezdového cestovního ruchu: pokračující hospodářská krize v Evropské Unii a Eurozóně, která bude způsobena neefektivním nakládáním s veřejnými financemi způsobí, že se tato krize rozšíří do celé Evropy a jejich vlády budou muset zavést přísná restriktivní opatření, která výrazně sníží životní úroveň většiny obyvatel Evropy. Na základě toho dojde nejen ke snížení poptávky od účastníků cestovního ruchu z Evropské Unie, ale předpokládá se, že se zvedne i vlna protestů a demonstrací lidí. Seniorský cestovní ruch v Evropě přijde do recese. Senioři v zemích Evropy nebudou disponovat dostatečnými příjmy, aby si cestování mohli dovolit. Geopolitická situace téměř ochromila velkou část dříve velmi navštěvovaných destinací, jako je Egypt, Tunisko, aktuálně Turecko a i východní část Řecka a téměř 60% hotelových lůžek ve Středomoří a Rudého moře nebude obsazeno. Na druhé straně vzniká velký přetlak v destinacích bezpečných a médií tolik nezničených jako je Španělsko, Itálie, Kypr. Což může v budoucnu způsobit velký problém s tvorbou cen a dostupností pobytů u moře. Dalším faktorem, který výrazně ovlivní cestovní ruch jsou internetové rezervační portály, velký vzestup a e-commerce. Cestovní kanceláře se tak budou muset specializovat nebo soustředit na produkty, které budou specifické a odlišné od „hypermarketu“ v podobě rezervačních serverů. Internet všeobecně změní strukturu rezervací i pohled klientů. Zatím nepříliš vnímavým je i problém změn klimatu. Do budoucna bude nárůst počtu lidí, kteří budou uvažovat o pozemním cestování do nejbližších destinací. To bude znamenat odklon od letecké dopravy a návrat zpět k pozemní dopravě, především vlastní dopravě, což znamená nárůst prodeje do Maďarska, Rakouska, Slovinska, Itálie aj. Celkově se předpokládá, že bude určitý odklon od masové turistiky. Klienti budou více vyhledávat soukromé ubytování, vilky, prostředí, kde nebude soustředěna velká masa lidí. Relaxace duševního klidu bude jedním z rozhodujících faktorů.

Závěr

Čeští turisté jsou stále náročnější na servis, komfort a možnost vyžití v oblasti/destinaci, kde tráví dovolenou, budou chtít být co nejlépe informovaní. Vidina budoucích zákazníků je, že si vše zajistí přes internet nebo si nechají zajistit vše na míru od cestovní kanceláře. Zákazníci budou i více zcestovalí. Atraktivita destinace je jistě

rozhodujícím faktorem. Do budoucna bude také velkou roli hrát možnost vyžití tzv. za každého počasí, důležitá bude pohostinnost a přívětivost přijetí v destinaci a v hotelu. Rozhodujícím faktorem bude také cena. V čase technologickém bude lidský kontakt a navazování přátelství a mezilidské vztahy hrát čím dál významnější roli především během dovolené. Každý člověk je jedinečná bytost se svými potřebami, tudíž pokud se zeptáme na jeho představu, dokážeme mu doporučit destinace, která nejlépe odpovídá jeho představě atraktivní dovolené. Někdo má rád klidnou destinaci a užije si samotu, druhý potřebuje kolem sebe spoustu vjemů, organizovaný volný čas apod. Klient bude stále hledat v destinaci něco navíc, něco jedinečného. Prázdninové zvyky Čechů mění nejen strach z terorismu, ale i z pohybu migrantů, o kterých se neustále dozvídáme mnoho informací ze všech médií. Tak bude v současné době nejspíše znít otázka, zda riskovat a zakoupit si levnější dovolenou a podstoupit riziko nebo si připlatit dražší, ale bezpečnější destinaci. Následující roky budou specifické v tom, že lidé budou volit nákupy zájezdů na first minute a ty nejžádanější destinace pak budou brzy vyprodány. Vzhledem k situaci, která se nyní děje v Egyptě nebo v Tunisku, v nadcházejícím období vzroste zájem o země jako je Španělsko, Portugalsko, Itálie, Chorvatsko nebo Řecko

Se zvyšující se životní úrovní obyvatel se stává běžné, že běžným standardem je dovolená v zahraničí nejen jednou ročně. Specifické formy cestování, dovolená s aktivními prvky, ekoturismus a trendy zdravého životního stylu budou i nadále posilovat.

Seznam literatury

KOTÍKOVÁ, Halina. 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4603-6.

POTŮČEK, Martin. 2006. *Manuál prognostických metod*. Praha: Sociologické nakladatelství. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-864-2955-5.

MAG CONSULTING, s. r. o.. 2012. *Vývoj výjezdového cestovního ruchu*. Praha.

MAG CONSULTING, s. r. o.. 2012. *Hodnocení a predikce vývoje cestovního ruchu: Tisková zpráva*.

INDROVÁ, Jarmila. 2007. *Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1287-7.

DRAPER, Stephanie, James GOODMAN, Richard HARDYMENT, Vicky MURRAY, Louise ARMSTRONG, Alex JOHNSON, David MASON a Tess RILEY. 2009. *Tourism 2023: Forum for the Future*.